MARKAÐURINN

Miðvikudagur 19. nóvember 2014 | 32. tölublað | 10. árgangur

Sími: 512 5000 | visir www.visir.is

FYRSTA FLOKKS ÞJÓNUSTA
GuðjónÓ
VISTVÆNA PRENTSMIÐJAN

TVÖ ÞÚSUND STÖRF HJÁ FIMM STÆRSTU ÚTGERÐUNUM

- Fimm stærstu útgerðirnar högnuðust um fimmtán milljarða á síðasta ári
- Félögin greiddu eigendum sínum tæpa sjö milljarða í arð
- Fimmta stærsta félagið með 91 prósent eiginfjárhlutfall

SÍÐA 4

Vann hjá GlaxoSmithKline

Guðrún M. Ásgrímsdóttir, framkvæmdastjóri Lipid Pharmaceuticals (LP), vinnur nú að hlutafjáraukningu sprotafyrirtækisins. Fyrirtækið hefur þróað lyf til meðhöndlunar á hægðatregðu og gert er ráð fyrir að það verði komið á markað innan þriggja ára.

„Við ætlum nú að tala við fjárfesta og safna fjármagni svo við getum unnið að fyrirliggjandi verkefnum," segir Guðrún.

SÍÐA 8

Myndform ræðir við Netflix

Myndform hefur átt í viðræðum við Netflix um sölu á ýmsu myndefni sem kvikmyndafyrirtækið á sýningarrétt á hér á landi. Viðræðurnar hafa staðið yfir síðan í ágúst.

„Það er verið að vinna í þessu á fullu en þetta er flókið mál. Við eigum rétt til að sýna mjög mikið af efni hér á landi en það er misjafnt út á hvað þau réttindi ganga," segir Magnús Gunnarsson hjá Myndformi.

SÍÐA 2

Bæta þjónustu á leigumarkaði

Almenna leigufélagið hefur tekið yfir eignir Leigufélags Íslands. Félagið, sem nú hefur yfir tæplega 400 eignum að ráða á höfuðborgarsvæðinu, býður nú langtímaleigu, sólarhringsþjónustu í neyðartilvikum og möguleika á tilfærslu í nýja íbúð breytist fjölskylduaðstæður. Breytingarnar, segir María Björk Einarsdóttir, framkvæmdastjóri Almenna leigufélagsins, ekki hafa önnur áhrif á leigjendur Leigufélags Íslands en að þjónusta við þá aukist.

SÍÐA 4

STJÓRNARMAÐURINN
@stjornarmadur

Meginástæða lystarleysis einstaklinga á hlutabréfamarkaði er sú að traust þeirra á markaðnum er í sögulegu lágmarki.

SÍÐA 12

Samtímaheimildir betri en seinni tíma

Skjóðan

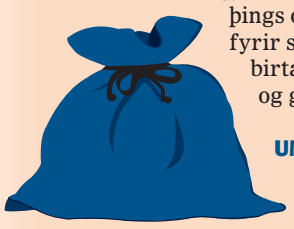

HÆSTARÉTTARLÖGMENNIRNIR Ragnar H. Hall og Helgi Sigurðsson fjölluðu um símtalið mikla, sem forsætisráðherra og seðlabankastjóri áttu mánudaginn 6. október 2008 um 500 milljón evra lánveitingu til Kaupþings, í grein sem birtist nýlega í Fréttablaðinu. Þeir varpa fram þeirri spurningu hvort verið geti að þeir menn sem tóku ákvörðunina um lánveitinguna hafi ekki áttað sig á því að samþykkt neyðarlaganna myndi kippa fótunum undan alþjóðlegri bankastarfsemi á Íslandi, gjaldfella allar skuldbindingar Kaupþings og fella bankann. Þeir velta fyrir sér hvers vegna ekki megi birta símtalið, sem var tekið upp og getur varpað ljósi á þetta mál.

UM HELMINGUR gjaldeyrisvarasjóðs Íslands var notaður í Kaupþingslánið. Ragnar H. Hall benti á það í sjónvarpsþættinum Eyjunni á Stöð 2 um helgina að varla hefði hálfum gjaldeyrisforða þjóðarinnar verið varið í lán til Kaupþings nema menn hefðu fulla trú á því að Kaupþing væri lífvænlegur banki. Samt stóðu þessir sömu lánveitendur að því að setja lög síðar sama dag, sem brugðu fæti fyrir Kaupþing.

RAGNAR BENTI Á að stjórnendur Kaupþings og fleiri íslenskra banka hafa verið sóttir til saka m.a. á þeim forsendum að ýmsar ráðstafanir sem þeir gripu til í störfum sínum fyrir bankana fram í september á árinu 2008 hafi verið ólöglegar þar sem þeim hafi verið ljóst að bankarnir væru í raun gjaldþrota og eignir þeirra verðlausar. Samt lána Seðlabankinn og stjórnvöld hálfan gjaldeyrisforðann til Kaupþings í október.

KORTER Í HRUN Forsætisráðherra og seðlabankastjóri á ársfundi Seðlabankans í mars 2008.
FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON

SÍMHLERUNUM hefur verið beitt gegn bankastjórnendum mörgum árum eftir að meint lögbrot þeirra áttu sér stað. Nú liggur fyrir að til er hljóðupptaka af símtalinu milli seðlabankastjóra og forsætisráðherra sem getur varpað ljósi á það hvernig ákvörðunin um lánið var tekin. Upptakan getur skýrt út hvort ráðherranum og seðlabankastjóranum hafi yfirleitt verið ljóst hverjar afleiðingar gjörða þeirra gætu orðið.

VARLA er til of mikils mælst að gera kröfu um að símtalið verði birt í heild sinni. Eðlilegt er að þjóðin fái að heyra það sem æðstu embættismenn hennar voru að véla í aðdraganda hrunsins og hruninu sjálfu. Það getur ekki verið í valdi þeirra einstaklinga sem ræddust við í síma mánudaginn 6. október og ákváðu að lána hálfan gjaldeyrisforðann að ákveða hvað þjóðin fær að vita um það mál, sérstaklega í ljósi þess að seinna sama dag kipptu þeir fótunum undan bankanum sem fékk lánið. Þetta símtal er mikilvæg samtímaheimild um athafnir og dómgreind íslenskra ráðamanna á ögurstundu.

SKJÓÐAN er frekju- og leiðindaskjóða, sem lætur ekkert mannlegt sér óviðkomandi.

Gengi félaga í Kauphöll Íslands

9 Á UPPLEIÐ
Félög sem hækkuðu í verði

4 Á NIÐURLEIÐ
Félög sem lækkuðu í verði

1 STÓÐU Í STAÐ
Félög sem stóðu í stað

MESTA HÆKKUN
ÖSSUR 59,0% frá áramótum
VÁTRFÉL. ÍSLANDS 6,9% í síðustu viku

MESTA LÆKKUN
TM -19,2% frá áramótum
BANK NORDIC -0,5% í síðustu viku

Aðallisti Kauphallarinnar | Nasdaq OMX Iceland

Félag	Gengi í gær	Frá áramótum	Vikubreyting
Bank Nordic (DKK)	106,0	-18,5%	-0,5%
Eimskipafélag Íslands	228,50	-12,8%	2,7%
Fjarskipti (Vodafone)	35,40	29,9%	2,3%
Hagar	42,35	10,3%	1,1%
HB Grandi*	29,90	7,9%	-0,2%
Icelandair Group	19,00	4,4%	3,5%
Marel	128,50	-3,4%	4,9%
N1	19,55	3,4%	0,6%
Nýherji	5,75	57,5%	0,0%
Reginn	14,25	-8,4%	-0,3%
Sjóvá*	12,47	-7,6%	3,6%
Tryggingamiðstöðin	25,90	-19,2%	5,3%
Vátryggingafélag Íslands	8,95	-17,1%	6,9%
Össur	364,00	59,0%	-0,3%
Úrvalsvísitalan OMXI8	1.236,17	-1,9%	3,2%

First North Iceland

Century Aluminum	3.500,00	204,3%	40,0%
Hampiðjan	21,00	58,5%	4,0%
Sláturfélag Suðurlands	1,85	51,6%	39,1%

*upphafsverð m.v. útboð í apríl

Dagatal viðskiptalífsins

keldan dagatal viðskiptalífsins

MIÐVIKUDAGUR 19. NÓVEMBER
Hagstofan - Vinnumarkaður í október 2014
Þjóðskrá - Upplýsingar um leiguverð íbúðarhúsnæðis
FIMMTUDAGUR 20. NÓVEMBER
Eimskip - Uppgjör 3. ársfjórðungs 2014 kynnt
Hagstofan - Vísitala byggingarkostnaðar fyrir desember 2014
FÖSTUDAGUR 21. NÓVEMBER
Hagstofan - Vísitala kaupmáttar launa í október 2014
Hagstofan - Mánaðarleg launavísitala í október 2014
MÁNUDAGUR 24. NÓVEMBER
N1 - Uppgjör 3. ársfjórðungs 2014
ÞRIÐJUDAGUR 25. NÓVEMBER
Þjóðskrá - Viðskipti með atvinnuhúsnæði í október
MIÐVIKUDAGUR 26. NÓVEMBER
Hagstofan - Vísitala neysluverðs í nóvember 2014
FIMMTUDAGUR 27. NÓVEMBER
Hagstofan - Nýskráningar og gjaldþrot í október 2014

Allar markaðsupplýsingar eru aðgengilegar á visir

Myndform og Netflix reyna að ná samningi

Fyrirtækin hafa ekki komist að samkomulagi um það myndefni sem Myndform á sýningarrétt á hér á landi. Viðræðurnar hafa staðið yfir í þrjá mánuði. Hafa rætt við þrjú stærstu kvikmyndafyrirtækin.

AFÞREYING
Haraldur Guðmundsson | haraldur@frettabladid.is

Netflix hefur átt í viðræðum við Myndform um kaup á ýmsu myndefni sem íslenska fyrirtækið á sýningarrétt á hér á landi. Viðræðurnar hafa staðið yfir síðan í ágúst. Fyrirtækin hafa ekki enn komist að samkomulagi en ljóst er að Netflix á í viðræðum við þrjú stærstu kvikmyndafyrirtæki landsins.

MAGNÚS GUNNARSSON

„Það er verið að vinna í þessu á fullu en þetta er flókið mál. Við eigum rétt til að sýna mjög mikið af efni hér á landi en það er misjafnt út á hvað þau réttindi ganga. Stundum hefur Myndform keypt öll réttindi vegna tiltekinnar bíómyndar en í öðrum tilvikum einungis kvikmyndahúsaréttindin," segir Magnús Gunnarsson, yfirmaður kvikmyndadreifingar Myndforms og framkvæmdastjóri Laugarásbíós.

Myndform á meðal annars sýningarrétt á kvikmyndum bandarísku framleiðslufyrirtækjanna Universal, Lionsgate og Metro-Goldwyn-Mayer (MGM). Fyrirtækið er einnig í samstarfi við sænska dreifingarfyrirtækið Svensk Filmindustri og selur að auki mikið af erlendu barnaefni.

MYNDFORM Fyrirtækið á meðal annars sýningarrétt á kvikmyndum Universal.
FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

„Við funduðum með Netflix og Svensk Filmindustri í Stokkhólmi ágúst og þá vorum við fyrsta íslenska fyrirtækið sem ræddi við Netflix um þessi mál. Okkur líst vel á þetta því öll lögleg sala á þessu efni er okkur til hagsbóta," segir Magnús. Hann nefnir að Myndform á réttinn á kvikmyndum eins og Dumb and Dumber To, Nightcrawler, John Wick og þríleiknum um Hobbitann.

„Þannig að það er eftir miklu að slægjast. En Netflix er að opna í svo mörgum löndum núna, og Ísland er bara einn lítill markaður, þannig að þetta gerist ekki á einni nóttu," segir Magnús.

Eins og komið hefur fram vinnur Netflix að því að opna fyrir þjónustu sína hér á landi en fyrirtækið hefur undanfarið unnið að því að hasla sér völl í Evrópu. Fréttavefurinn Nútíminn greindi fyrst frá þreifingum Netflix hér á landi þann 16. október síðastliðinn. Þann sama dag var sagt frá því á mbl.is að Sena ætti í viðræðum við bandaríska fyrirtækið og um tveimur vikum síðar fylgdi fréttavefurinn Kjarninn málinu eftir með frétt um að viðræður Netflix og Sam-félagsins, sem á og rekur Sambíóin og Samfilm, væru langt komnar.

MARKHÓPADREIFÐUR FJÖLPÓSTUR

HVAÐ ER ÞAÐ?

Fyrir jólin!

Brúar bilið á milli fjölpósts og markpósts og sameinar því kosti beggja leiða sem ódýr og markviss leið til að ná í rétta hópinn.

- Nýtir dreifingargrunn Póstdreifingar til að flokka hverfi niður eftir hinum ýmsu breytum.
- Gefur möguleika á að ná til rétta hópsins samkvæmt staðfestri tölfræði varðandi búsetuform og mögulegri kaupgetu.

– Til dæmis er Ingimundur forstjóri líklegri til þess að kaupa demantsskreytta velúrinniskó en Jobbi á verkstæðinu... ekki satt?

22%
Versla auglýsta vöru úr fjölpósti *

* Könnunin Gallup lesa 61% fjölpóst, af þeim kaupa 22% auglýsta vöru/þjónustu.

Í fyrsta sinn er í boði þjónusta sem sameinar kosti beggja fjölpósts og markpósts þar sem hnitmiðuð skilaboð og hagkvæmt verð er lykillinn að árangri! :)

61%
Skoða fjölpóst

29%
Skoða sjaldan fjölpóst

10%
Skoða aldrei fjölpóst

Pantið tímanlega dreifingu fyrir jólin!

Póst dreifing

Póstdreifing ehf | Vatnagörðum 22 | 104 Reykjavík | S. 585 8300
www.postdreifing.is | sala@postdreifing.is

LBI vill svör fyrir áramót

Slitastjórn Landsbankans (LBI hf.) og Landsbankinn hf. hafa komist að samkomulagi um að framlengja aftur frest sem Seðlabankinn fékk til að taka afstöðu til undanþága frá gjaldeyrislögum sem LBI hefur farið fram á.

Fresturinn hefur verið framlengdur til 31. desember. Landsbankinn og LBI sömdu í maí um breytingar á 226 milljarða uppgjörsskuldabréfum. - hg

Þrjú fyrirtæki á sviði laxavinnslu í Noregi eru komin með vinnslukerfi frá nýsköpunarfyrirtækinu Völku í Kópavogi:

Selja 300 milljóna kerfi til Noregs

Hátæknifyrirtækið Valka ehf. í Kópavogi samdi nýlega við norska fyrirtækið Slakteriet AS um kaup á heildarkerfi fyrir flokkun og pökkun á heilum laxi í vinnsluhús félagsins í Florø í vestur Noregi.

Kerfið mun auka sjálfvirkni í vinnslunni frá því að laxinn er slægður þangað til hann er kominn í lokaðan kassa á bretti. Að auki verður verksmiðjunni stýrt af Rapidfish framleiðslu- og pöntunarkerfinu frá Völku.

HELGI HJÁLMARSSON framkvæmdastjóri.

Kerfið býður upp á ýmsar nýjungar sem veita stjórnendum og öðrum starfsmönnum upplýsingar í rauntíma. Til að mynda er mögulegt að nota bæði spjaldtölvur og farsíma til fylgjast með framleiðslunni, skrá pantanir, framkvæma gæðaskoðanir og fleira. Þá fylgir kerfinu nýr svokallaður SCADA-módúll, sem gefur upplýsingar um allar bilanir í kerfinu á grafískan hátt og gerir starfsmönnum kleift að bregðast samstundis við.

Með þessari sölu eru laxavinnslurnar í Noregi, með heildarkerfi frá Völku, orðnar þrjár. „Þessi samningur er kærkomin viðbót í sókn okkar inn á laxamarkaðinn," segir Helgi Hjálmarsson, framkvæmdastjóri Völku. „Við opnuðum nýverið útibú í Noregi og viðskiptin hafa farið vaxandi bæði í laxa- og hvítfiskkerfum. Við leggjum áherslu á vandaðar vörur og á nýsköpun sem skilar auknu virði til viðskiptavinanna," bætir Helgi við.

Áætluð uppsetning og gangsetning á nýja kerfinu er í mars. - jhh

ARION Um 6,6 milljarða hagnaður af aflagðri starfsemi bankans er nær eingöngu tilkominn vegna sölu á 18,8 prósenta eignarhlut bankans í HB Granda á öðrum ársfjórðungi.
FRÉTTABLAÐIÐ/PJETUR

Fyrirtækið hagnaðist um 22,6 milljarða á fyrstu níu mánuðum 2014:

Arion banki hagnast um rúma 5 milljarða

Hagnaður Arion banka á þriðja ársfjórðungi nam 5,2 milljörðum króna samanborið við 4,2 milljarða gróða á sama tímabili í fyrra.

HÖSKULDUR H. ÓLAFSSON

Fyrirtækið hagnaðist því um 22,6 milljarða króna á fyrstu níu mánuðum ársins sem er aukning um 124 prósent milli ára. Eignir bankans fóru úr 938,9 milljörðum í fyrra í 942,2 milljarða og eigið fé hans var 159,8 milljarðar.

Rekstrartekjur fyrirtækisins námu 38,3 milljörðum króna og hækkuðu um 6,7 milljarða milli ára. Rekstrarkostnaður nam 18,6 milljörðum samanborið við 18,2 milljarða á sama tímabili 2013.

„Þetta er sterkt uppgjör og er arðsemi bankans á tímabilinu rétt um 20 prósent. Vissulega er það svo að óreglulegir liðir hafa jákvæð áhrif á uppgjörið og vegur þar þyngst sala bankans á hlut í HB Granda og skráning félagsins á markað í apríl," segir Höskuldur H. Ólafsson, bankastjóri Arion banka, í uppgjörstilkynningu fyrirtækisins. - hg

Tekur yfir eignir Leigufélags Íslands

Sjóðir Gamma láta til sín taka á leigumarkaði. Almenna leigufélagið býður nú langtímaleigu, sólarhringsþjónustu við leigjendur og íbúðaskipti. Félagið hefur tekið yfir eignir Leigufélags Íslands.

HÚSNÆÐISMARKAÐUR
Óli Kristján Ármannsson | olikr@frettabladid.is

Með áherslu á langtímaleigu, aukna þjónustu og möguleika á að færa sig til innan leigufélagsins kveðst Almenna leigufélagið brjóta blað á leigumarkaði. Í dag kynnir félagið að það hafi tekið við leiguumsýslu íbúða sem áður voru í umsjón Leigufélags Íslands. Bæði félög eru í eigu sjóða sem Gamma rekur.

„Núna erum við með tæplega 400 íbúðir í rekstri, en félagið sér um umsýslu leiguíbúða sem eru í eigu ýmissa fjárfesta," segir María Björk Einarsdóttir, framkvæmdastjóri Almenna leigufélagsins. Með því að taka yfir íbúðir Leigufélags Íslands megi segja að félagið komi hlaupandi inn á leigumarkaðinn. „Það verða hins vegar engar breytingar á högum fólks sem þar leigði, aðrar en að þjónustan eykst."

Tilganginn segir hún meðal annars vera að koma á aukinni formfestu á leigumarkaði. sem í dag einkennist oft af óöryggi, brotum á réttindum leigjenda, ósveigjanleika og skammtímaleigu. „Það eru í gildi margvísleg lög og reglur til að vernda hagsmuni bæði leigusala og leigutaka og við ætlum að vera í fararbroddi við að framfylgja þeim." Félagið sé þjónustufyrirtæki sem keppi á almennum markaði og þar séu ánægðir viðskiptavinir grundvallaratriði. Nálgun félagsins segir María Björk hins vegar alveg nýja hér á landi. „Við bjóðum upp á leigusamninga til allt að þriggja ára í senn," segir hún, en sterk krafa hafi verið um slíkt. „Til dæmis frá fjölskyldufólki sem ekki vill hrekjast milli hverfa."

Þá bjóði félagið upp á meiri þjónustu við leigjendur en alla jafna hafi tíðkast hér. Samstarf sé við Securitas um símsvörun allan sólarhringinn. Komi upp neyðartilvik á borð við vatnsleka eða hvað eina annað sé alltaf einhver til að bregðast við. „Þriðja áherslan hjá okkur er svo aukinn sveigjanleiki," bætir hún við. Þurfi fólk að stækka eða minnka við sig geti það óskað eftir nýrri íbúð sem henti betur.

NÝR FRAMKVÆMDASTJÓRI ALMENNA LEIGUFÉLAGSINS María Björk Einarsdóttir hefur tekið við stjórn Almenna leigufélagsins. Hún er með B.Sc.-gráðu í rekstrarhagfræði frá HR og hefur lokið prófi í verðbréfaviðskiptum.
FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Leiguverðið eigi svo að vera samkeppnishæft þegar horft sé til alls þess kostnaðar sem fylgi því að eiga fasteign.

„Þetta á að vera sambærilegur kostur," segir María Björk, en leigan fylgir líka markaðsverði á hverju svæði. Íbúðakostur félagsins nái nú yfir allt höfuðborgarsvæðið, allt frá 101 og yfir í Hafnarfjörð. „Þetta er mjög dreift og við erum núna að bæta við okkur íbúðum bæði í Úlfarsárdal og Breiðholti. Við viljum geta mætt þörfum allra," segir hún.

Þakkar fjölgun erlendra ferðamanna að reksturinn er í góðu standi:

Reðasafnið skilaði 1,4 milljóna hagnaði

Hið íslenska reðasafn var rekið með 1,4 milljóna króna hagnaði í fyrra. Fyrirtækið skilaði einnig hagnaði árið 2012 en þá var afkoman jákvæð um 368 þúsund krónur.

„Þetta hefur gengið vel en útkoman var í mínus árið 2011 þegar við töpuðum rúmum 1,3 milljónum. Þetta er búið að snúast við og þar spilar inn í fjölgun ferðamanna sem við njótum góðs af," segir Hjörtur Gísli Sigurðsson, forstöðumaður og eigandi Hins íslenska reðasafns.

Fyrirtækið átti við árslok 2013 eignir upp á 2,9 milljónir króna. Skuldirnar námu þá 357 þúsund krónum. Hjörtur segir að viðskiptavinum fyrirtækisins hafi fjölgað enn frekar á þessu ári.

VIÐ LAUGAVEG Safnið var áður á Húsavík en var flutt í miðborgina árið 2011.

„Við erum með 283 alvörugripi eins og staðan er í dag auk fullt af listmunum og skemmtilegheitum sem tengjast okkar viðfangsefni og litla minjagripabúð og bókasafn," segir Hjörtur. - hg

AGFA PHOTO Wild ThingTOP

Myndavél
- Full HD
- 12 Mpix
- 4xZoom
- CMOS
- USB 2.0
- HDMI
- Þyngd: 85 grömm
- IP68 högg- og vatnsvörn
- Mikill fjöldi aukahluta fylgir

Verð: 44.866 kr.

AGFAPHOTO

AGFA PHOTO Wild Thing FUN

Myndavél
- HD
- 13 Mpix
- 4xZoom
- CMOS
- USB 2.0
- Þyngd: 48 grömm
- Mikill fjöldi aukahluta fylgir

Verð: 15.173 kr.

NEO

LED LENSER NEO

Höfuðljós - 5 litir
- Allt að 90 lumens
- Drægni: allt að 600 metrar
- 90 grömm
- 16:9 breiður ljósgeisli
- Rautt blikkljós að aftan

Verð: 5.553 kr.

LED LENSER®

LED LENSER X21.2

Vasaljós
- Allt að 1600 lumens
- Drægni: allt að 600 metrar
- Allt að 100 klst. ending
- AFS (Advance Focus System)

Verð: 49.541 kr.

Gaman úti með góðum búnaði

Með góðum búnaði í útivistinni ertu öruggari og nýtur þín enn betur. Agfa myndavélar til að setja á hjálma, mælaborð, reiðhjólastýri eða hvað sem hentar. Höfuðljós frá gæðamerkjunum Fenix og Led Lenser og hnífar og fjölverkfæri frá Bear Grylls.

Fenix HP25

Höfuðljós
- Allt að 180 lumens
- Drægni: Allt að 153 metrar
- Allt að 220 klst. ending
- Vatnsvörn: IPX-6

Verð: 11.766 kr.

FENIX

FENIX HP30

Höfuðljós
- Allt að 900 lumens
- Drægni: Allt að 153 metrar
- Allt að 220 klst. ending
- Vatnsvörn: IPX-6

Verð: 16.880 kr.

Hnífur

GERBER Bear Grylls Ultimate Knife ™

Verð: 9.883 kr.

BEAR GRYLLS GERBER SURVIVAL

Fjölverkfæri

GERBER Bear Grylls Ultimate Multi-Tool™

Verð: 11.107 kr.

PIPAR\TBWA

VÉLAR & VERKFÆRI

Skútuvogi 1c 104 Reykjavík Sími 550 8500 Fax 550 8510 www.vv.is

HB Grandi með tíu skip og fjárfestir fyrir milljarða

HB GRANDI
Kvótahæsta fyrirtækið

HB Grandi, hagnaðist um 35,4 milljónir evra, eða 5,74 milljarða íslenskra króna miðað við að meðalgengi evrunnar í fyrra var 162 krónur. HB Grandi hefur 50.439 þorskígildistonn sem er 11,78 prósent af heildinni. Mikil kvótaeign félagsins er ekki síst vegna sterkrar stöðu í karfaveiðum, með 31,7 prósent af gullkarfakvótanum og 33,6 prósent af djúpkarfa.

Fyrirtækið gerði út tíu fiskiskip í fyrra og vinnur fiskafurðir í Reykjavík, á Akranesi og Vopnafirði. HB Grandi gerir út þrjá frystitogara, fjóra ísfisktogara og þrjú uppsjávarfiskveiðiskip. HB Grandi er eina fyrirtækið sem hefur verið skráð á hlutabréfamarkað eftir bankahrun. Bréfin voru skráð á aðallista Kauphallar Íslands þann 25. apríl síðastliðinn en höfðu fram að því verið skráð á svokallaðan First North-markað. Félagið greiddi eigendum sínum 17,2 milljónir evra í arð fyrir árið 2013, sem er um 2,7 milljarðar króna, miðað við gengi evrunnar í lok ársins. Um 1,7 milljarðar voru greiddir til hluthafa árið á undan.

Fyrir hlutafjárútboð voru stærstu eigendurnir Vogun hf., Arion banki og fiskveiðihlutafélagið Venus. Stærsti eigandi Vogunar er Hvalur hf., sem aftur er í eigu Kristjáns Loftssonar. Eftir skráningu á markað eru stærstu eigendur HB Granda Vogun með tæplega 34 prósent hlut, Arion með 9,03 prósent hlut og Hampiðjan með 8,8 prósent hlut.

HB Grandi hefur ráðist í ýmsar aðgerðir á árinu til þess að treysta reksturinn. Þann 21. maí var gengið frá kaupum á 76,2% hlut í Norðanfiski ehf. en fyrir átti HB Grandi 23,8% eignarhlut. Norðanfiskur er ungt fullvinnslufyrirtæki í sjávarútvegi, sem framleiðir vörur í stóreldhús og neytendapakkningar. Þann 21. ágúst 2014 samþykkti stjórn félagsins síðan samningsdrög um smíði á þremur nýjum ísfiskstogurum fyrir 43.950 þúsund evrur, andvirði um 6,8 milljarða króna á gengi dagsins í dag. Að auki hefur verið fjárfest fyrir 12.321 þúsund evrur, um 1,9 milljarða, í nýjum uppsjávarskipum.

FISKVINNSLA HB GRANDA Stærsta sjávarútvegsfyrirtækið er með yfir átta hundruð starfsmenn í vinnu. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Greiddu eigendum sjö milljarða kró

Hagnaður fimm kvótahæstu útgerðanna á Íslandi nam rúmum fimmtán milljörðum á síðasta ári og fengu eigendur sa í arð. HB Grandi er langstærsta félagið miðað við kvótaeign. Félagið hefur 11,78 prósent heildarkvótans miðað við þor næsta fyrirtæki, Samherji Ísland, hefur 6,44 prósent kvótans. Ársverkin hjá félögunum eru samtals 2.035 og er um 41 hjá HB Granda. Störfin hjá HB Granda eru um það bil tvöfalt fleiri en hjá Samherja Íslandi. Öll fyrirtækin nema FISK erlendum gjaldmiðlum. FISK sker sig líka úr hópnum að því leytinu til að fyrirtækið er með langsterkasta eiginfjárhlu

BÖRKUR NK Eitt af skipum Síldarvinnslunnar hélt til síldveiða vestur fyrir land í vikunni og er þar um að ræða síðustu veiðiferð vertíðarinnar á Íslandssíldinni hjá skipum Síldarvinnslunnar. MYND/ KRISTÍN SVANHVÍT HÁVARÐSDÓTTIR

5,6 milljarða hagnaður Síldarvinnslunnar

SÍLDARVINNSLAN
Þriðja kvótahæsta fyrirtækið

Síldarvinnslan rekur fiskvinnslu og útgerð. Höfuðstöðvarnar eru í Fjarðabyggð, en fyrirtækið starfar víðar. Síldarvinnslan er afkastamikil í veiðum og vinnslu á uppsjávarfiski og framleiðir fiskimjöl og lýsi. Samkvæmt vefsíðu Síldarvinnslunnar gerir félagið út fimm skip. Kvóti fyrirtækisins jafngildir 22.309 þorskígildistonnum, sem er 5,21 prósent af heildinni. Síldarvinnslan á einnig smærri fyrirtæki, meðal annars 100 prósenta hlut í útgerðarfélaginu Berg – Huginn ehf., 67 prósenta hlut í Fóðurverksmiðjunni Laxá hf., Fjárfestingafélaginu Vör ehf., Seley ehf., SVN eignafélagi og Snæfelli ehf.

Síldarvinnslan gerir upp í dollurum og námu rekstrartekjur félagsins í heild 194 milljónum dollara á síðasta ári, eða um 23,7 milljörðum króna miðað við að meðalgengi dollara hafi verið 122 krónur á síðasta ári. Hagnaður félagsins nam 5,6 milljörðum íslenskra króna. Tillaga var gerð um að félagið greiddi út 18 milljónir dollara í arð vegna síðasta árs, eða um tvo milljarða miðað við gengi dollarans um síðustu áramót, en árið á undan voru greiddar 16,6 milljónir dollara í arð vegna ársins 2012. Síldarvinnslan er að stærstum hluta til í eigu Samherja hf., Gjögurs hf. og Samvinnufélags útgerðarmanna. Samherji á stærsta hlutann, eða rétt innan við 45 prósent, Gjögur á liðlega þriðjung og þriðja félagið á tæplega ellefu prósent. Samanlagt eiga félögin þrjú því um níutíu prósenta eignarhlut í Síldarvinnslunni. Störfin hjá Síldarvinnslunni voru að meðaltali 271 á síðasta ári og greiddi félagið 34 milljónir dollara, eða rúmlega 4,1 milljarð króna, í laun og launatengd gjöld.

Þorbjörn í G stærstur í þ

ÞORBJÖRN HF.
Fjórða kvótahæsta fyrirtækið

Útgerðarfyrirtækið Þorbjörn hf. í Grindavík er að langstærstum hluta í eigu eignarhaldsfélaganna Blika, Skagen og Tabula Rasa. Þessi þrjú félög eiga samanlagt um það bil 97,2 prósent eignarhlut í fyrirtækinu. Fyrirtækið gerir út þrjú frystiskip, fjóra línubáta og rekur fiskvinnslu í Vogum og Grindavík og frystihús í Grindavík.

Þorbjörn er með 20.846 þorskígildistonna kvóta, sem er 4,87 prósent hlutfall af heildinni. Félagið er með stærri hlut í þorski en nokkurt annað sjávarútvegsfyrirtæki eða um 5,16 prósent, en einnig með sterka stöðu í grálúðu og karfa.

Hagnaður Þorbjarnar hf. á árinu 2013 nam 4,67 milljónum evra. Það samsvarar um 757 milljónum íslenskra króna, miðað

Skagfirðing á sínu útger

FISK SEAFOOD
Fimmta kvótahæsta fyrirtækið

Fimmta kvótahæsta fyrirtækið er FISK Seafood, sem er að 98,6 prósenta í eigu Kaupfélags Skagfirðinga. Félagið á svo 1,39 prósent hlut í sjálfu sér. Kvóti félagsins er 19.436 þorskígildistonn eða 4,54 prósent af heildarafla. Skip félagsins veiða einkum bolfisk. Það á og rekur tvo ísfisktogara, þrjá frystitogara og fiskvinnslu á Sauðárkróki og rækjuvinnslu í Grundarfirði. Ólíkt hinum fimm áðurnefndu félögum er reikningsár félagsins frá 1. september til 31. ágúst. Félagið hefur þó ekki birt ársreikning fyrir tímabilið 2013-2014.

Velta félagsins 2012-2013 var 8,96

Samherji Ísland með sex skipa útgerð og landvinnslu

SAMHERJI ÍSLAND

Næst kvótahæsta fyrirtækið

Samherji Ísland hefur 27.578 þorskígildistonn eða um 6,44 prósent af heild. Næstum því helmingi minni kvóta en HB Grandi. Samherji á Íslandi hagnaðist um 25,4 milljónir evra eða 4,1 milljarð miðað við gengið um síðustu áramót en hagnaðurinn árið á undan var um 25,5 milljónir evra. Eignir félagsins námu um 29,3 milljörðum króna miðað við gengi í lok ársins og var eigið fé um 11 milljarðar.

Lagt var til við aðalfund að félagið myndi greiða eigendum sínum um 12,8 milljónir evra í arð vegna rekstrarársins 2013, sem samsvarar um tveimur milljörðum króna, en það er svipuð upphæð og greidd var árið á undan. Samherji Ísland gerir út sex skip og rekur landvinnslu í Dalvíkurbyggð. Félagið greiddi 35,85 milljónir evra í laun og launatengd gjöld í fyrra, eða 5,8 milljarða króna. Ársverk hjá félaginu voru að meðaltali 402.

LANDVINNSLA Auk útgerðar á sex skipum rekur Samherji Ísland landvinnslu á Dalvík.

MÓÐURFÉLAGIÐ MEÐ 22 MILLJARÐA HAGNAÐ

Þrátt fyrir mikil umsvif HB Granda er risinn í íslenskum sjávarútvegi Samherji hf., móðurfélag Samherja Íslands. Dótturfélög Samherja eru fjórtán; auk Samherja Íslands á félagið 45 prósenta hlut í Síldarvinnslunni, Útgerðarfélagi Akureyringa ehf., Krossanesi ehf., Oddeyri ehf., Íslandslaxi og fleiri félögum. Þá á Samherji hf. sjávarútvegsfyrirtæki, eða hlut í sjávarútvegsfyrirtækjum, í Þýskalandi og Bretlandi.

Hagnaður félagsins nam 134,8 milljónum evra á síðasta ári, sem er um 21,7 milljarðar íslenskra króna miðað við að meðalgengi evrunnar var 162 krónur í fyrra. Hagnaður samstæðunnar árið á undan var aftur á móti 97,8 milljónir evra. Hagnaðurinn jókst því um 38 prósent á milli ára.

Eins og fram kom í afkomutilkynningu félagsins í haust var árið í fyrra fimmta árið í röð þar sem allar afkomueiningar samstæðunnar skila hagnaði. Samkvæmt efnahagsreikningi námu eignir samstæðunnar í lok ársins 2013 alls 110,7 milljörðum króna. Heildarskuldir og skuldbindingar á sama tíma voru 45,9 milljarðar og bókfært eigið fé 64,8 milljarðar króna.

na í arð

amtals um 7 milljarða
rskígildistonn á meðan
prósent þeirra, eða 828,
Seafood gera upp í
utfallið, um 91 prósent.

Grindavík er orskinum

757 milljóna króna hagnaður

við að meðalgengi evrunnar á síðasta ári var 162 krónur. Hagnaður félagsins dróst verulega saman á milli ára. Hann var 7,68 milljónir evra á árinu 2012 og er samdrátturinn um 39 prósent. Velta félagsins nam 51, 98 milljónum evra, eða um það bil 8,4 milljörðum króna, en var 54,68 milljónir árið á undan. Fyrirtækið greiddi 23 milljónir evra í laun í fyrra eða um 3,7 milljarða króna og er meðalfjöldi starfa 284. Félagið greiðir hluthöfum sínum engan arð vegna ársins 2013 og greiddi engan arð árið á undan heldur.

ar þéna vel rðarfélagi

FISK **91%** eiginfjárhlutfall

milljarðar króna, og er samdráttur um um það bil 800 milljónir króna frá reikningsárinu á undan. Hagnaðurinn var 1,34 milljarðar króna, sem er samdráttur um rúmar fjögur hundruð milljónir. Félagið sker sig úr með sterkan efnahag, en eignirnar nema samtals 16,85 milljörðum og skuldirnar 1,45 milljörðum. Það er 91 prósents eiginfjárhlutfall. Fyrirtækið greiddi 2,97 milljarða í laun og launatengd gjöld á reikningsárinu 2012-2013 og var meðalfjöldi starfsmanna á tímabilinu 250.

Vann hjá GlaxoSmithKline í London

Guðrún M. Ásgrímsdóttir, framkvæmdastjóri Lipid Pharmaceuticals, vinnur nú við að koma hlutafjáraukningu fyrirtækisins af stað. Hún lærði lyfjafræði við HÍ og University of London. Veturnir snúast um að komast á skíði.

SVIPMYND
Haraldur Guðmundsson | haraldur@frettabladid.is

„Við ætlum nú að tala við fjárfesta og safna fjármagni svo við getum unnið að fyrirliggjandi verkefnum," segir Guðrún M. Ásgrímsdóttir, framkvæmdastjóri sprotafyrirtækisins Lipid Pharmaceuticals (LP) sem hefur þróað lyf til meðhöndlunar á börnum og fullorðnum sem þjást af hægðatregðu.

Áform LP gera ráð fyrir að lyfið verði komið á markað innan þriggja ára en Guðrún vinnur nú að hlutafjáraukningu fyrirtækisins.

„Við erum komin langt með þessar rannsóknir en þurfum að klára ákveðna þætti í þeim til að fá lyfið skráð."

Guðrún hefur starfað hjá LP frá árinu 2010 og í lyfjageiranum frá 1997. Hún lauk stúdentsprófi frá Menntaskólanum á Akureyri árið 1990. Eftir það fór hún á námsstyrk til Bandaríkjanna þar sem hún lærði við Valdosta State University í Georgia í Bandaríkjunum í eitt ár.

„Eftir það kom ég aftur til Íslands og kláraði lyfjafræðina árið 1997 en námið hét þá lyfjafræði lyfsala og er í dag það sama og meistarapróf í lyfjafræði," segir Guðrún.

LYFJAFRÆÐINGUR Guðrún hefur starfað í lyfjageiranum í sautján ár. FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Hún starfaði hjá fyrirtækinu Omega Pharma frá 1997 til 2000. Eftir það var hún ráðin til eins stærsta lyfjafyrirtækis heims, GlaxoSmithKline, og vann á rannsóknarstofu fyrirtækisins í úthverfi London.

„Þar var ég í eitt ár og svo var ég að vinna á spítala í London sem klínískur lyfjafræðingur og kláraði diplómapróf í klínískri lyfjafræði við University of London. Árið 2005 byrjaði ég svo að vinna hjá GlaxoSmithKline á Íslandi við sölu- og markaðsmál og var þar þangað til ég hóf störf hjá LP."

Guðrún er í sambúð með Sigurði Herði Kristjánssyni skipstjóra og þau eiga tvær dætur, sjö og fjórtán ára.

„Veturnir snúast um að fara á skíði og svo reyni ég að komast í líkamsrækt og í göngur á sumrin. Svo sit ég heima og prjóna þegar ég hef tíma til þess en starfið og barnauppeldið tekur mest af mínum tíma," segir Guðrún.

„Svo er fram undan að undirbúa aðventuna og jólin og einnig að sinna öðrum verkefnum LP eins og þróun nýs smyrsls sem við erum með í pípunum."

ATORKUMIKILL FRUMKVÖÐULL

„Guðrún er sérlega atorkumikil manneskja og hefur mikinn áhuga á viðfangsefninu hverju sinni. Hún er ósérhlífin þegar kemur að því að koma hlutunum í verk, gerir það sem þarf að gera þegar þess þarf. Ég hitti hana á stjórnarfundi Lipid Pharmaceuticals um daginn og þá var hún að segja mér af miklum eldmóði að hún væri að fara austur fyrir fjall til að hitta dýralækna og kanna möguleika á notkun á lýsiskremi fyrir júgur á kúm vegna ástigssára. Já, það þarf líka að huga að blessuðum skepnunum og drífa sig þá bara austur. Ég kann nú bara ekki að segja frá neinum göllum í hennar fari enda ekki orðið vör við neina. Guðrún er bara toppmanneskja."

Katrín Pétursdóttir, forstjóri Lýsis.

„Hún er einn af þessum frumkvöðlum sem nýi sjávarútvegurinn þarf á að halda. Hún er eldklár og með metnað til að gera t.d. omega-lyf og heilsuefni úr fiskinum okkar. Þannig getum við margfaldað verðmæti sjávarafurða okkar. Hún er fylgin sér og vinnur vel í teymi. Við vorum í Boston að kynna nokkur framúrskarandi íslensk líftæknifyrirtæki í síðasta mánuði, þar á meðal Lipid Pharmaceuticals og Codland. Þarna stóðu upp m.a. Guðrún fyrir Lipid og Erla Ósk Pétursdóttir, framkvæmdastjóri Codlands, og kynntu fyrirtæki sín. Maður gat ekki annað en fyllst stolti að eiga svona flotta fulltrúa nýja sjávarútvegsins."

Þór Sigfússon, framkvæmdastjóri Íslenska sjávarklasans.

TÓMAS TÓMASSON

Var blankur þegar Búllan var stofnuð

Tómas Tómasson hefur áratuga reynslu af veitingahúsa- og hótelrekstri. Hann stofnaði Tommaborgara árið 1981 á Íslandi, opnaði Hard Rock Café árið 1987 og stofnaði og rak fjölda annarra veitinga og skemmtistaða, eins og Kaffibrennsluna, Ömmu Lú og Hótel Borg svo fátt eitt sé nefnt. Tómas átti endurkomu í veitingabransann fyrir áratug þegar hann opnaði Hamborgarabúllu Tómasar hinn 10. apríl 2004 sem hefur notið ótrúlegra vinsælda en í dag eru sjö Búllustaðir á Íslandi og tveir í Lundúnum auk staða í Berlín og Kaupmannahöfn sem eru reknir undir merkinu Tommi's Burger Joint. Staðirnir eru ýmist reknir af Tómasi eða á grundvelli sérleyfissamninga (e. franchise agreement). Fyrirtæki Tómasar, Hamborgarabúlla Tómasar ehf., skilaði 9,9 milljóna króna hagnaði í fyrra og var með 71 milljón króna í jákvætt eigið fé í lok árs 2013. Tómas er gestur í nýjasta þætti Klinksins.

Hvar og hvenær fæðist hugmyndin að Búllunni?

„Eftir að ég seldi Hótel Borg snemma árs 2003 þá lét ég mig dreyma um að ég gæti farið að gera minna og setjast hálfpartinn í helgan stein. Ég fór til Argentínu í tvo mánuði að reyna að læra spænsku og tangó og uppgötvaði þegar ég kom til baka að ég var blankur maður. Mómentið var þetta: Ég fór í sturtu daglega og notaði eyrnapinna í sitt hvort eyrað. Ég uppgötvaði einn daginn að ég var farinn að nota einn pinna til að spara í staðinn fyrir tvo. Svo þurfti ég að fylla á símann minn og lægsta áfylling er 500 kall og ég þurfti að fara inn á þrjá bankareikninga til þess að finna 500 kall til að setja inn á símann. Þá áttaði ég mig á því að ég þurfti að fara að gera eitthvað. Á fjölskyldufundi var stungið upp á því hvort ég ætti ekki að fara í hamborgarabransann aftur en mér fannst það út í hött af því mér fannst ég vera búinn að ljúka því tímabili í lífi mínu. En þegar fólk heyrði að Tommi ætlaði að fara í hamborgarana þá lifnaði yfir öllu. Þetta þróaðist síðan þannig að ég fór að kíkja í kringum mig eftir húsnæði."

Vissir þú að þú gætir látið vörumerki Búllunnar dafna hraðar með franchise-samningum?

„Svona rekstur er svo persónubundinn að ef eigandinn er ekki meira og minna sjálfur á staðnum að hugsa um þetta þá meira og minna koðnar þetta niður. Það er betra að vera með nokkra staði og eigendurna sjálfa við búðarborðið."

Þetta hráa útlit á staðnum er mjög meðvitað?

„Kristín, tengdadóttir mín, er hönnuður og kom með þá tillögu að við notuðum eins mikið og hægt væri af gömlu dóti sem var til og hafði verið notað á hinum ýmsu stöðum sem ég hafði opnað um ævina og var afgangs. Þetta er svona skipulagt reiðuleysi sem okkur líður vel innan um."

„Eftir að staðurinn í London fór að ganga svona vel, það er með ólíkindum hvað okkur var vel tekið þar, þá hafa alls kyns menn haft samband og vissulega er það ánægjulegt að fá svona seinni 15 mínútur af frægð á þessum aldri. En ætlum við að opna fleiri staði erlendis? Það er mjög líklegt að það gerist því það er mikill áhugi fyrir þessu. Iðulega koma menn og ræða við rekstraraðila staðarins í London og vilja taka þátt. Þetta er eins og í sögunni um Litlu gulu hænuna. Um leið og brauðið er bakað vilja allir koma og taka bita."

„Í London vorum við lengi að finna rétta kjötið. Við vorum búnir að prófa 10-12 mismunandi kjötkaupmenn sem voru búnir að reyna að selja okkur kjöt. Loksins duttum við niður á HG Walter, sem við köllum slátrara, og kjötið sem hann útvegar okkur er skoskt og það er svo gott að við notum sama kjötið í bæði Berlín og Kaupmannahöfn og flytjum það bara inn þar. Það er 20-22% fita en bragðið kemur úr fitunni."

„Það er mikilvægt að þetta sé allt eins alls staðar."

klinkið
Þorbjörn Þórðarson
thorbjorn@365.is

Viðtalið við Tómas Tómasson er hægt að sjá í þættinum **Klinkinu á www.visir.is.**

ÖRUGGAR GAGNAGEYMSLUR OG AFRITUNARLAUSNIR

ÖRUGG HÝSING FYRIR MIKILVÆG GÖGN

Að tapa mikilvægum gögnum getur haft í för með sér töluverðan kostnað og tekjumissi í rekstri fyrirtækja. Örugg afritun og varðveisla gagna með NAS hýsingu getur reynst lykillinn í að tryggja sig gegn óhöppum eða óafturkræfum gagnamissi.

Öflug NAS hýsing getur einnig aðgangsstýrt gögnum fyrirtæksins þannig að hægt sé að nálgast þau hvar sem er yfir netið, stýrt öryggismyndavélakerfi og vistað heimasíðu fyrirtækisins.

Tölvulistinn býður fjölbreytt úrval NAS hýsinga frá traustum og heimsþekktum framleiðendum sem hafa um árabil reynst íslenskum fyrirtækjum vel í varðveislu og miðlun gagna.

tl.is

TÖLVU LISTINN

FYRIRTÆKJAÞJÓNUSTA

414-1710 / sala@tl.is

Er þetta hættuspil?

Skoðun
Jón Sigurðsson
fyrrverandi rektor og ráðherra

Eftir að gengistrygging lána var dæmd ógild telja margir ekki ósanngjarnt að aðrir fái almenna höfuðstólslækkun verðtryggðra húsnæðisskulda. En fleiri hliðar eru á málinu.

Bankar og aðrar lánastofnanir tengja fjárþörf og fjármagn. Meginverkefni eru að tengja ólíkar tímalengdir, ólíkar fjárhæðir, og mismikla áhættu. „Bankaleg“ ákvörðun er fjárhagsmat byggt á raunsæi án tillits til einstaklinga eða pólitískra óska. Hún miðast við verðbréfið sjálft og forsendur þess. Þótt t.d. sami skuldari beri tvö skuldaskjöl, þá eru forsendur skjalanna ekki eins: Ef annað er tekið verður léttara um hitt. Þannig er réttlát „bankaleg“ greining ævinlega mismunun því að forsendur tveggja skjala eru aldrei eins, jafnvel þótt sömu meginlínum sé fylgt.

Pólitísk viljaákvörðun

En lánastarfsemi er vandasöm. Allt skekkist ef menn fylgja öðrum sjónarmiðum sem miðast við ytri áhrif úr öðrum áttum. Þannig eru pólitísk inngrip eitur í bankastarfsemi, eins og reynslan hefur margsannað.

Orðið „afskriftir“ er oft villandi. „Bankaleg“ afskrift er ísköld ályktun: Þetta lán er nú þegar tapað, skuldarinn ræður ekki við það. Pólitísk „afskrift“ af láni er annars eðlis: Þetta er vinur okkar og atkvæði, aðstoðum hann.

Höfuðstólslækkunin nú er ekki bankaleg raunsæisaðgerð heldur pólitísk viljaákvörðun sem flokkslegur verkefnisstjóri stýrir. Um þetta hafa leiðtogar stjórnarflokkanna talað heiðarlega, þótt þeir hagi orðum sínum hver með sínum hætti.

En „almennur forsendubrestur“ eftir pólitísku ytra mati hæfir lánastofnun illa. Það er alvarlegt að nú hafa stjórnmálamenn tekið sér bankavald með pólitískum inngripum í útistandandi lán, og slíkt boðar sjaldnast farsæld. Ýmsar hættur geta fylgt þessum aðgerðum.

Allt öðru máli gegnir um niðurstöðu dómstóls. Af henni verða aðeins dregnar beinar ályktanir. Almennar reglur um lánakerfið, stærð eða samkeppnishætti, eða um lánategundir þurfa ekki heldur að valda hættu, svo sem stuðningur við byggðir, námsfólk, nýsköpun, eða lágtekjuhópa. Pólitískar vinsældaákvarðanir geta hins vegar orðið hættulegt fordæmi, með endurtekningar og framhald, skaðabótamál og vefengingar, o.fl.

Hætt á hrun viðskiptakerfis

„Bankalegar“ ákvarðanir um 110%-leið eða greiðsluaðlögun standast aldrei vinsældamat á við pólitíska fyrirgreiðslu. Fyrri ríkisstjórn fór með öfgar í skattamálum og fiskveiðigjöldum, en hún gætti sín þegar kom að lánakerfinu. Hún uppskar auðvitað óvinsældir.

Vonandi fer núverandi ríkisstjórn ekki lengra en orðið er út á þessa hættubraut. Nú er nefnilega hætta á því að í hvert sinn sem hér verður einhver bylta krefjist menn sambærilegra aðgerða. Kjörorðið verður á hvers manns vörum: „Almennur forsendubrestur.“ Argentínumenn þekkja svipað ástand og hafa sopið seyðið af árum saman.

Næsta stig getur orðið pólitískar ákvarðanir um vaxtakjör og gengi, og síðan um það hverjir fá lán og hverjir ekki, og hverjir fá afskrifað. Þetta þekkja Íslendingar líka. Verði látið undan hrynur ekki aðeins lánakerfi og gjaldeyriskerfi heldur gervallt viðskiptakerfi þjóðarinnar.

Því er brýnt að staðfest verði opinberlega að höfuðstólslækkunin skapar alls ekki fordæmi heldur er einstök og sérstæð einskiptisaðgerð.

Fréttamaður í heita pottinum

Skoðun
Yngvi Örn Kristinsson
hagfræðingur Samtaka fjármálafyrirtækja

Þorbjörn Þórðarson fréttamaður hefur viðrað skoðanir sínar á notkun kaupaukakerfa í fjármálafyrirtækjum á þessum vettvangi. Hann virðist andsnúinn því að fjármálafyrirtæki noti slík hvatakerfi. Skoðun sína virðist hann byggja á tveimur sjónarmiðum. Annars vegar að ekki verði til raunveruleg verðmæti í fjármálafyrirtækjum. Þau séu stoðfyrirtæki og þar af leiðandi eigi laun í fjármálafyrirtækjum að vera lág til að gera framleiðslu raunverulegra verðmæta sem ódýrasta. Fyrra svar mitt við pistlum Þorbjarnar miðaði að því að leiðrétta þessa firru. Nútímahagfræði gerir engan greinarmun á virðismyndun í framleiðslu og þjónustustarfsemi. Launastefna og launamyndun eiga sér stað með sama hætti hvort sem um er að ræða framleiðslu eða þjónustustarfsemi. Virðisauki í þjónustu telur með sama hætti inn í landsframleiðslu og virðisauki í framleiðslu.

Mun stífari kaupaukareglur hér

Hins vegar vísar Þorbjörn til síðustu skýrslu Seðlabankans um fjármálastöðugleikann. Í henni er að finna greiningu á undirliggjandi afkomu stóru viðskiptabankanna og telur Þorbjörn hana ekki réttlæta kaupaukagreiðslur. Þetta eru ekki rök gegn kaupaukakerfum heldur fyrst og fremst spurning hvort heppilegt sé að kaupaukar séu greiddir út um þessar mundir.

Kaupaukakerfi fjármálafyrirtækja hafa verið í brennidepli beggja vegna Atlantsála allt frá því að fjármálakreppan skall á. Kenningar eru uppi um að kaupaukakerfi kunni að hafa ýtt undir áhættusækni starfsmanna fjármálafyrirtækja í aðdraganda fjármálakreppunnar. Á vettvangi Evrópusambandsins hafa verið settar

tilskipanir sem ætlað er að draga úr meintri hættu kaupaukakerfa í fjármálafyrirtækum. Sett hafa verið ákvæði í lög um hámark kaupaukagreiðslna af föstum launum, ákvæði sem hindra að þeir séu greiddir af tímabundnum eða hverfulum hagnaði og ákvæði sem heimila að kaupaukagreiðslur geti orðið afturkræfar við vissar aðstæður.

Í evrópskri löggjöf er miðað við að hámark á kaupaukagreiðslum sé alla jafna 100% af föstum launum en hluthafafundir geti heimilað greiðslu sem nemur allt að tvöföldum árslaunum. Íslensk stjórnvöld hafa innleitt þessa tilskipun með mun stífari hætti en þekkist á hinum sameiginlega markaði auk þess sem ákvæði núgildandi reglna ganga lengra en sjálf tilskipunin. Hámark kaupaukagreiðslu samkvæmt reglum FME er fjórðungur af árslaunum.

Kaupaukar og rekstraráhætta

Samtök fjármálafyrirtækja hafa varað við svo þröngum mörkum og bent á að það geti leitt til þess að hluti fastra launa verði of hár sem dregið gæti úr sveigjanleika til að mæta erfiðleikum í rekstri. Þau kaupaukakerfi sem fjármálafyrirtæki hafa sett upp eru í samræmi við þær reglur sem FME hefur sett. Rétt er að taka fram að reglurnar gilda ekki eingöngu um stóru viðskiptabankana heldur öll fjármálafyrirtæki. Íslenska útfærslan takmarkar þannig heimildir lítilla fjármálafyrirtækja sem ekki eru kerfislega mikilvæg til að umbuna starfsmönnum þegar vel gengur og draga úr rekstraráhættu þegar illa árar.

Kaupaukakerfi hafa kosti og galla. Almennt eru þau til þess fallin að auka sveigjanleika í rekstri fyrirtækja þar sem launagreiðslur tengjast afkomu fyrirtækisins. Þannig draga þau úr áhættu í rekstri fyrirtækja og veita starfsmönnum hlutdeild í afkomu fyrirtækisins þegar vel gengur. Áhættan er að starfsmenn taki magn fram yfir gæði vegna ásóknar í kaupauka og það komi niður á rekstrinum þegar fram líða stundir. Áhyggjur af áhættusækni starfsmanna fjármálafyrirtækja eru af þessum meiði. Við þessu er brugðist með eftirliti innan fyrirtækjanna og með opinberu eftirliti. Kaupaukakerfi eru í víðtækri notkun hér á landi, bæði í framleiðslufyrirtækjum og þjónustufyrirtækjum og sennilega eru fáar eða engar atvinnugreinar þar sem þeim er ekki beitt. Kostir slíkra kerfa eru taldir meiri en gallar þeirra og því almennt ekki reistar skorður við notkun þeirra.

Undir lok seinni pistils síns setur Þorbjörn fram þá skoðun að bankarnir ættu frekar að nota það fé sem fer í rekstur Samtaka fjármálafyrirækja í „einhverja raunverulega verðmætasköpun“. Væntanlega verðmætasköpun sem er „raunveruleg“ samkvæmt huglægu mati fréttamannsins.

Fyrra svar mitt við skoðunum fréttamannsins skilaði litlum árangri. Pistlar fréttamannsins minna á umræður sem heyra má í pottum sundlauganna. Með þessum pistli hef ég skýrt þá umgjörð sem er um kaupaukakerfi í fjármálafyrirtækjum. Læt ég hér staðar numið.

Krókháls – Til leigu
350 til 400 fermetra skrifstofuhúsnæði

- Leiguhúsnæði Krókhálsi 6, 3. hæð.
- 350 til 400 fermetra skrifstofuhúsnæði.
- Laust til leigu strax.
- Nýuppgert.
- Töluvert til af skrifborðum sem geta fylgt með.

Nánari upplýsingar gefur Viktor í síma: 696-9420.

Koma jólin á fasteignamarkaði í ár?

Hin hliðin

Sigríður Hrund Guðmundsdóttir, rekstrarhagfræðingur og sölustjóri Fasteignakaupa

Mikið væri nú gott að sjá vexti lækka. Þá fengju heimilin og atvinnulífið loksins tækifæri til að fjármagna sig með minni vaxtakostnaði.

Það er engu líkara en jólin séu þegar komin hjá mörgum. Það mátti heyra á flestum sem hringdu inn í síðdegisþátt á föstudag, að þeir voru almennt ánægðir með skuldaleiðréttinguna. Það er afrek útaf fyrir sig að svo almenn og víðtæk efnahagsaðgerð verði nú loksins að veruleika.

Hækkandi fasteignaverð

Heimilin munu án efa njóta góðs af þessari aðgerð, beint í formi lækkunar á greiðslubyrði og óbeint þar sem þetta er mikil innspýting inn í hagkerfið. Yngra fólk er stærsti hópurinn sem fær leiðréttingu. Sá hópur er á barneignaraldri og eflaust hafa margir þurft að stækka við sig en ekki treyst sér til þess. Ef þessi hópur fer nú að hugsa sér til hreyfings hefur það keðjuverkandi áhrif á fasteignaverð. Undanfarin misseri hafa minnstu eignirnar selst vel og hækkað hlutfallslega meira en aðrar, en svokallaðar millieignir hafa setið eftir. Betri greiðslugeta, aukin bjartsýni og meira atvinnuöryggi eru forsendur þess að fólk ræðst frekar í fasteignakaup. Það hefur jákvæð áhrif á allan fasteignamarkaðinn.

Almenn jákvæð efnahagsaðgerð

Spáð er auknum hagvexti á næsta ári. Með skuldaniðurfærslu ríkisstjórnarinnar verður innspýting inn í hagkerfið allt að 150 milljarðar á næstu 3 árum. Það ætti að hafa jákvæð áhrif á einkaneyslu sem kallar á fleiri störf og sennilega betri kjör. Hvað verður um þessa 80 milljarða sem fara í beinar höfuðstólsleiðréttingar strax á næsta ári? Íbúðalánasjóður, bankar og lífeyrissjóðir fá þessa peninga til sín og þurfa að koma þeim aftur í ávöxtun. Fjárfestingartækifæri eru mjög takmörkuð fyrir lífeyrissjóði, jafnvel þó gjaldeyrishöftunum verði aflétt, því þeir verða líklega síðastir til að fá að fara með peningana úr landi. Bankar og aðrar lánastofnanir þurfa að koma peningunum aftur í vinnu með útlánum. Skapist meira framboð af lánsfé en eftirspurn, þá eru komnar forsendur fyrir því að vextir lækki loksins … að því gefnu að Seðlabankinn grípi ekki inn í. Mikið væri nú gott að sjá vexti lækka. Þá fengju heimilin og atvinnulífið loksins tækifæri til að fjármagna sig með minni vaxtakostnaði. Fólk myndi þá ráða miklu betur við afborganir af húsnæðislánum og eiga auðveldara með að standast greiðslumat. Það hefði einnig jákvæð áhrif á fasteignamarkaðinn.

Nú á Seðlabankinn leikinn og þarf að lækka vexti til að hagsældin sem nú er framundan skili sér til heimilanna, í formi betri lífskjara.

ENNEMM / SÍA / NM65808

Við vitum að allt getur gerst í atvinnurekstri

REYNSLA OG SÉRÞEKKING HJÁ FYRIRTÆKJAÞJÓNUSTU VÍS

Eins og stjórnendur og starfsmenn vita eru nær engin takmörk fyrir því sem getur komið upp á í rekstri fyrirtækja. Sérfræðingar fyrirtækjaþjónustu VÍS bjóða sérsniðna tryggingavernd eftir breytilegum þörfum hvers og eins. Þannig getur þú einbeitt þér að því sem þú gerir best.

VÍS – þar sem tryggingar snúast um fólk.

VÍS | ÁRMÚLA 3 | 108 REYKJAVÍK | SÍMI 560 5000 | VIS.IS

vís

MARKAÐURINN

Netfang **ritstjorn@markadurinn.is** Sími **512 5000** Fax 512 5301
Netfang auglýsingadeildar **auglysingar@markadurinn.is** Veffang **visir.is**

Gengi gjaldmiðla

USD 123,49	DKK 20,76	NOK 18,33	CHF 128,65
GBP 193,27	EUR 154,57	SEK 16,73	JPY 1,06

FTSE 100
6.704,80 +32,83 (0,49%)

Viðskiptavefur Vísis
@VisirVidskipti

SJÖ SAGT UPP

Uppsagnir hjá Marel

Hátæknifyrirtækið Marel hefur sagt upp sjö starfsmönnum hér á landi og fóru uppsagnirnar fram í síðustu viku. „Við erum í því ferli að skerpa á áherslum í rekstrinum og óhjákvæmilega fylgja því uppsagnir," segir Auðbjörg Ólafsdóttir, yfirmaður samskipta- og fjárfestatengsla Marels. Alls starfa 550 manns hjá fyrirtækinu í Garðabæ.

17.11.2014 Vaxtagreiðslur ríkissjóðs á ári hverju eru upp undir 80 milljarðar. Ef þeir 80 milljarðar – sem er í rauninni miklu, miklu hærri tala en segjum 80 milljarðar sem fara núna beint í skuldaleiðréttingu án alls afleidds kostnaðar – færu í greiðslu opinberra skulda mundi það spara hátt í sex milljarða á ári. Það er fjárfesting sem mundi borga sig á um fjórtán árum, allhressilega, og skapa svigrúm í ríkisrekstrinum.

***Guðmundur Steingrímsson** alþingismaður*

VON Á 550 ÞÁTTTAKENDUM

Hitamál úr sjávarútvegi rædd

„Við erum að vonast eftir 550 manns sem er svipað og í fyrra en þarna verða rædd bæði hitamál úr sjávarútvegi og sígild efni," segir Erla Kristinsdóttir, formaður ráðstefnuráðs Sjávarútvegsráðstefnunnar.

Ráðstefnan verður haldin í fimmta sinn á Grand Hóteli Reykjavík á morgun og föstudag. Í ýmsum málstofum verður fjallað meðal annars um framtíð fiskveiðistjórnunarkerfisins og auðlindagjaldið á sjávarútvegsfyrirtækin.

STJÓRNARMAÐURINN

Lyftistangir hlutabréfamarkaðar

Íslenskur hlutabréfamarkaður má muna sinn fífil fegri. Meðalmánaðarvelta nemur 23 milljörðum króna það sem af er ári. Hærri velta en á sama tíma í fyrra, en fölleit í samanburði við miðbik síðasta áratugar þegar ekki var óalgengt að sjá slíkar veltutölur yfir einstaka daga, ekki mánuði.

HVAÐ VELDUR SAMDRÆTTINUM? Nokkrir þættir hafa þar mest áhrif:

A) Félögum hefur fækkað um meira en helming frá því er mest var.

B) 43% af skráðum hlutabréfum eru í beinni eða óbeinni eigu lífeyrissjóðanna og skipta því sjaldnar um hendur.

C) Umsvif annarra fjárfesta á markaðnum, annarra fyrirtækja, en ekki síður einstaklinga, hafa dregist verulega saman.

FORSVARSMENN Kauphallarinnar vita vel af þessum vanda. Í síðustu viku stóðu þeir, ásamt markaðsaðilum, að útgáfu skýrslu sem meðal annars inniheldur tíu tillögur að aukinni virkni og gagnsemi íslensks verðbréfamarkaðar. Vert er að staldra sérstaklega við tvær tillögur.

LAGT ER TIL að setja upp sérstakan sjóð sem styður við rannsóknir á sviði verðbréfamarkaðar. Nú, átta árum eftir hrun, leggja greiningardeildir bankanna megináherslu á greiningu og spár um þróun hagvísa. Óhætt er því að fullyrða að lítið er um hágæðagreiningu á rekstri skráðra fyrirtækja. Stjórnarmaðurinn fagnar því að leggja eigi áherslu á að mennta markaðinn en furðar sig jafnframt á því að enginn af bönkunum eða öðrum markaðsaðilum sjái sér hag í því að vera með slíka útgáfu.

Í SKÝRSLUNNI er einnig sett fram tillaga þess efnis að veita einstaklingum skattaafslátt til hlutabréfakaupa. Stjórnarmanninum þykir þessi tillaga sérstaklega varhugaverð. Meginástæða lystarleysis einstaklinga á hlutabréfamarkaði er sú að traust þeirra á markaðnum er í sögulegu lágmarki. Ekki verður að því hlaupið að auka þetta traust, þó betra og tímanlegra upplýsingaflæði frá fyrirtækjum, innleiðing bestu starfshátta, almennt gagnsæi og aukin umræða og greining á fjárfestingarkostum séu allt liðir í því.

SKATTAAFSLÁTTUR myndi vafalítið auka þátttöku á markaðnum svo einhverju næmi: Sérstaklega þó í formi spákaupmennsku, enda erfitt að stunda vel ígrunduð verðbréfaviðskipti án fyrrnefndra skilyrða. Varhugavert er að hvetja almenning til viðskipta við slíkar aðstæður, einkum með fjárhagslegum hvata. Væri þá betur heima setið en af stað farið.

@stjornarmadur